

TAXE PERÇUE	GORIZIA	SETTIMANALE - SPEDIZIONE IN ABBONAMENTO POSTALE
TASSA RISCOSSA	ITALY	GRUPPO 1°/70% - AUTORIZZAZIONE DCSP/1/140509/91/5681/102/
UREDNIŠTVO IN UPRAVA: REDAZIONE E AMMINISTRAZIONE		RIVA PIAZZUTTA, 18 - 34170 GORIZIA - GORICA
PODUREDNIŠTVO:		Tel. 0481/533177 - Fax 536978 - Poštni t/rn 11234499
		Vicolo delle Rose, 7 - 34135 TRIESTE - TRST - Tel. 040/414646

Pred volitvami v Sloveniji

Sv. Miklavž bo letos prinesel državljanom Slovenije poseben dar, svobodne demokratične volitve. Pred dvema letoma so sicer že šli na volitve, toda te so bile še po bivšem partijskem vzorcu in so volili zastopnike kar v tri različna zakonodajna telesa. To se je izkazalo kot cokla pri zakonodajni dejavnosti, saj so le z veliko muko mogli sprejeti kak pomembnejši zakon in še ta okrnjen. To je posebno vidno v Ustavi sami, ki ima velik krvav madež, ustavno pravico do splava, česar ne najdemo v nobeni zahodni demokraciji.

Pri nedeljskih volitvah pa bodo volili dva zbora ter predsednika republike. Državni zbor (poslanska zbornica) bo imel 90 poslancev, državni svet (senat) bo imel 40 članov, predsednik republike bo ena oseba in ne več predsedniški svet, kot do sedaj. Torej vse bolj poenostavljeno. Za volilca pa bo vseeno nekoliko zapleteno, in sicer zaradi izredno velikega števila kandidatov, pa naj bo za državni zbor ali za državni svet ali za predsednika republike. Za vsako teh mest je neverjetno veliko število kandidatov in strank, vsaka s svojim znakom. Strank je kar 23, kandidatov za predsednika pa osem, za razne zbore pa okrog 1500.

Pri toliki množici izbir ima človek vtis, kot da je na semnju, kjer je za vsako stranko po ena stojnica. Skupno blago jim je »demokracija«. Kaj se pod magično besedo skriva, pa moraš poslušati njih zastopnike ob raznih okroglih mizah in po časopisih, po radiu in televiziji. Eni ponujajo gospodarsko preno, drugi ekološko čisto okolje, tretji šolske in zdravstvene reforme, četrti posebno skrb kmetu in kmetijstvu, eden celo izgon vseh tujcev itd. Res, kot bi bil na semnju sv. Andreja v Gorici. Eno pa izstopa: odnos do Cerkve in do kristjanov. To je razvidno posebno iz pisanja Družine in revije Cerkev v sodobnem svetu.

Glede tega moremo vse stranke in vse kandidate ločiti v dve skupini: na one naklonjene Cerkvi in njenim pravicam in na one, ki bi Cerkev in kristjane radi porinili znova na rob družbe in družbenih dogajanj. Ti slednji očitajo slovenski Cerkvi in teologom, da se vtikajo v politiko, češ saj naravnost »povedo, koga je treba voliti«. Škofovsko konferenca pa je le izjavila, da je dolžnost kristjana, da gre na volitve in da voli za stranko in kandidata po svoji vesti, to je za tiste, ki Cerkvi in kristjanom v javnem življenju ne bodo podstavljali cokle. Pri volilni kampanji je še posebej izstopalo vprašanje Cerkevne imovine. Gre za gozdove in druge nepremičnine, ki so bile nekoč last Cerkev in ki jih je prejšnji režim nacionaliziral. Vprašanje je pa širše: gre za ureditev upravnih odnosov med Cerkvijo in družbo. Tudi France Bučar je opozoril »na neurejen pravni status Cerkev, ki ga mora slovenska zakonodaja šele urediti.« Teologi in kristjani z njimi si prav to želijo, da bi novi parlament pravično uredil ta status v blagor vernih in manj vernih državljanov, saj bi od te pravne ureditve imeli korist vsi. Če pa pride v novi parlament večina strank in ljudi, ki so bolj ali manj neprijateljsko razpoloženi do Cerkev in kristjanov, ni kaj dobrega pričakovati niti v prihodnosti. Od tod zaskrbljenost Cerkev in kristjanov. Teh je po statistiki 72%, toda vprašanje je, koliko jih je res za svobodno rast Kristusovega kraljestva na zemlji v novi demokratični Sloveniji.

Vse to bodo pokazale nedeljske volitve, na katerih bomo videli, kakšne darove bo prinesel sv. Miklavž, ali cukrčke in igrače ali tudi šibo. Kdor koli bo zmagal, bo moral krmariti barko Slovenije med skalami in brzicami.

K.H.

Slovanstvo trka na vrata

Slovanski svet je od vedno v zgodovini predstavljal za zahodne narodne skupnosti — tako germanske kot romanske — nekaj skrivnostnega in obenem nevaren pojav. Predvsem pa tudi nekaj nezgodovinski svet, ki naj bi ne ustvaril kake večje kulture ali civilizacije. Zato se ga je treba bati oz. izogibati ali pa gledati nanj zviška. In to so počeli »zgodovinski« evropski narodi in njih države bolj ali manj skozi vso moderno zgodovino. In ko je v romantiki sredi 19. stoletja nastal kulturni in politični panslavizem od Rusije preko Poljske, Češke in Slovaške do Južnih Slovanov (Ilirizem) pri Hrvatih in le izjemno pri Slovencih (Vraz), se je strah zahoda še podvojil. In če je bil nemški filozof Herder eden izmed redkih, ki je na Slovane gledal v lepi luči obetajoč jim veliko bodočnost, pa so drugi zlasti v Nemškem svetu raje rožljali z orožjem.

Pa v Italiji? Tu je bil slovanski svet nekaj »tabu«. Velika večina se nanj sploh ni ozirala. Zanimivo, da je to gledanje sredi prejšnjega stoletja pozitivno prelomil prav eden od očetov italijanskega Risorgimenta, Giuseppe Mazzini, ki s svojimi Slovanskimi pismi izredno lepo in skoraj preroško piše o bližnjem slovanskem svetu in si obeta novo dobo prijateljstva in sodelovanja ob Jadranu. Hitler in Mussolini sta kasneje vse to kruto pokopala. Danes pa si skušamo utirati pot v evropsko družbo, iskaje zaveznikov in podporo tudi pri nekdanjih nasprotnikih.

SLOVENSKI PANSLAVIZEM

Pod naslovom Bussa lo slavismo je prejšnji teden videmski dnevnik Il Messaggero Veneto na vidnem mestu objavil članek v zvezi z domnevnimi »vseslovenskimi« težnjami današnje slovenske diplomacije. List namiguje na dejstvo, po katerem naj bi slovenski zunanji minister Rupel pripravil poseben dokument o slovenski manjšini za kasnejšo predložitve italijanski vladi. Ta dokument naj bi vseboval nesprijemljive zahteve republike Slovenije, med temi zajamčeno izvoljeno zastopstvo Slovencev v rimskem parlamentu in drugih izvoljenih organih in pa dvojezičnost po južnotirolskem vzorcu. List nadalje piše o »slovenskem panslavizmu«, ki naj bi navdihoval domnevne načrte ljubljanske vlade.

Člankar v videmskem dnevniku se posebej pohujšuje nad domnevno zahtevo Slovenije po garantiranem

zastopstvu slovenske manjšine od rajonskih svetov do parlamenta (vse to zvesto posnema tudi alarmistični Il Giornale iz Milana s svojo nadebudno poročevalko iz naše dežele.) Nadalje ga zelo moti morebitna zahteva po dvojezičnosti, ki je za italijanske nacionaliste vseh barv pravi »bavbav«. Pri tem pa seveda dopisnik slovesno pozabi na dejstvo, da ima italijanska (številčno skromna) manjšina v slovenski Istri že po ustavi zajamčeno mesto tudi v slovenskem parlamentu in prav tako dvojezičnost. Dovolj pogledati koprške ulice. Sedaj pa — kot izgleda — bo celo pripadnik italijanske manjšine v Istri postal ambasador republike Slovenije v Buenos Airesu... Kdaj bo recimo Slovenec v Italiji veleposlanik v Helsinkih?! (Do sedaj je bil tam samo pred leti papeški pronuncij-Slovenec).

GORIŠKI ŽUPAN OPOMINJA...

Doslej smo mislili, da je le tržaški listarski župan Staffieri v prvi bojni vrsti v obrambi za italijanstvo mesta (pred dnevi je skupno z vladnim podtajnikom Camberjem prejel sodni poziv zaradi nedovoljene manifestacije proti Osimu). Staffieri je po no-

vicah o prej omenjenih domnevnih načrtih slovenske vlade dejal, da bi morali takoj zahtevati preštevanje Slovencev in v slučaju majhnega odziva vzeti Slovencev še to, kar imajo...! - Sedaj mu je prišel na pomoč tudi goriški demokrščanski (!) župan Tuzzi, ki z avtoritarnim profesor-skim slogom (sam je namreč to po poklicu) »opominja« slovenskega zunanjega ministra, naj si ne drzne zahtevati tega, kar da močno razburja goriške občane — namreč zajamčeno predstavništvo Slovencev in dvojezičnost. To je goriški Il Piccolo strnil v zgovoren naslov »Rupel, stia zitto!« (Rupel, bodite tiho). Čudno je že slišati, da neki župan tako odkrito oz. z viška kara šefa diplomacije tuje države, s katero je prav goriška občina že pred dolgimi leti začela dobre in prijateljske stike!

Verjetno se bodo polemike o italijansko-slovenskih odnosih še nadaljevale. Rim in Ljubljana sta zadnje dni demantirala alarmistične vesti o možnosti spremembe meja. Vsekakor pa se bodo šele januarja začela prava politična pogajanja o vseh problemih v zvezi z Osimom, zato bo treba gotovo še počakati na čas po novem letu.

Spectator

Srbija - Bojkot funkcionira in tihotapstvo tudi

Bojkot Srbije, ki so ga napovedali ZN, na morju funkcionira. Vse ladje, ki tam plovejo, pregledujejo, če so namenjene v Bar. Sumljive ladje zavračajo. Ni pa tako na suhem. Pišejo, da avtomobilisti z Madžarske prehajajo mejo s polnimi tanki bencina, na srbski strani jih izpraznejo za marke in se vračajo prazni. In to tudi večkrat na dan. Podobno je s plovili na Donavi. Kdo naj jih kontrolira? Tihotapstvo deluje tudi na meji z Romunijo in še bolj prepustna je meja z Makedonijo. Makedonske zelenjave je poln Beograd. Zato se lahko hvali Milošević, da Srbija ne bo omagala zaradi lakote.

ALI RES BOLJ OSTRO ZOPER SRBIJO?

V Ženevi je Tadeusz Mazowiecki, bivši vladni predsednik Poljske in sedaj posebni preiskovalec komisije ZN za človekove pravice, pripravil posebno poročilo za to komisijo o kršitvi človekovih pravic v BiH. V poročilu omenja vse to, kar pogosto vidimo po televiziji in slišimo po radiu, gre za zločine, mučenja, nasilno preseljevanje. »Ne gre le za

etnično čiščenje, ampak tudi za premišljeno preseljevanje civilistov in za slabo ravnanje z zaporniki. Etnično čiščenje ni posledica, temveč cilj balkanske vojne,« piše Mazowiecki. Gre pač za načrtno srbsko politiko kot jo je izvajal Hitler med drugo svetovno vojno. V resoluciji, ki jo je komisija pripravila, prvič govorijo o genocidu v BiH. Tudi na prave krivice končno pokažejo: srbski uporniki, jugoslovska (srbska) armada, oblasti v Beogradu. Svoj del krivde imajo sicer tudi Hrvati in Muslimani, toda le manjši del.

Vprašanje je le, če bodo ZN to resolucijo sprejeli in če bodo sledili kakim krepkim ukrepi, kot zahtevajo Turčija in številne arabske države.

Med tem se boji v BiH nadaljujejo, čeprav vsako toliko podpišejo kako pismo, ki pa seveda ostane le na papirju. Posebno hudi so bili boji za Goražde v severni Bosni.

V tej številki dobite:

- Strahovi se vračajo
(stran 2)

- Knjižni dar GMD
(stran 3)

- ZCPZ praznuje 30-letnico
delovanja (stran 4)

- Mladi niso povsod slabi
(stran 5)

Strahovi se vračajo

Val razizma, ki je v teh dneh obšel Evropo, je v marsikom vzbudil bojazen, da se strahovi iz preteklosti vračajo. Veliko je namreč znakov, da se nestrpnost in nasilje ne bosta ustavila pri priseljencih, ampak da se skrajno desničarske skupine skušajo prebiti do oblasti ali pa vsaj do takih položajev, s katerih lahko vplivajo na oblast in javno mnenje. To pa jim je vsaj deloma že uspelo. Skupine desnih skrajnežev in »naciskinov« bi same na sebi namreč ne pomenile kdovekaj, če bi se njihove zahteve (npr. izgon tujcev, »narodna« država itd.) ne ponavljale v raznih evropskih parlamentih s strani izvoljenih predstavnikov »normalnih« desničarskih strank in predvsem če ne bi pri tem lepem delu navadnih ljudi (pa tudi oblasti) naletele na odobravanje.

Rasistične, nacionalistične in ksenofobne sile dobro vedo, da je sedanjí čas zelo ugoden za njihov nastop: privržence črpajo bodisi v državah bivšega vzhodnega bloka bodisi na Zahodu zaradi splošnega nezadovoljstva do »uradne« politike in zaradi gospodarske krize. Krivdo za neugodne razmere hočejo naprtiti priseljencem iz revnih področij Tretjega sveta in iz vzhodne Evrope, ki naj bi »odjedali kruh« domačemu prebivalstvu. Tako vidijo na Vzhodu v priseljencih oviro na poti do blagostanja, pri tem pa se (zlasti v Nemčiji) pozablja, da so prav tuji delavci veliko prispevali k razcvetu evropskega gospodarstva.

Vendar se ta val ne bo ustavil pri priseljencih, ampak bo šel še naprej. Kot je bilo že povedano, hočejo te sile oblast. Spravljajo se na dosedan-

jo politično garnituro in na demokratični sistem, ki nista uspela rešiti vrste problemov, ki tarejo razne evropske države. Zato, pravijo, je napočil čas, da pride na oblast desnica. K takemu stanju je precej prispevala tudi dosedanja Italija: škandali in aretacije podkupljenih politikov se vrstijo kar na tekočem traku.

Državne oblasti imajo v rokah vsa primerna sredstva za zatrtje pojava razizma in ksenofobije. V Italiji in Nemčiji so se npr. končno zganili (žal, potem ko so padle smrtne žrtve). Vendar prepoved delovanja raznim strankam in gibanjem ter zaprtje njihovih voditeljev nista dovolj. Potrebna je zlasti poglobljena vzgoja v smislu strpnosti in spoštovanja do drugače mislečih in govorečih. Poleg sodstva in policije sta torej potrebni tudi šola in družina. Naša družba je glede tega precej pomanjkljiva. Vzemimo npr. pouk zgodovine na šoli, ki se v veliki večini primerov zaključí pri prvi svetovni vojni. Da o državljanski vzgoji niti ne govorimo... Mnogi pa srkajo sovražstvo do drugačnih že v družini. To je treba preprečiti, ker take družine niso zdrave. Prav zato smo kristjani v prvi vrsti poklicani, da rasistično pošast premagamo. Cerkevno učiteljstvo je glede tega že večkrat jasno spregovorilo in tudi nakazalo pot, po kateri se do tega cilja pride. Ne ostane nam drugega, kot da se te poti držimo. To velja še zlasti za kristjana na našem koncu, ki je zaznamovan z napetostjo med tuživečima narodoma.

Cerkev je svetu kakor sol jedem, kvas testu in luč v temi.

Prvo škofijsko zborovanje za duhovno in pastoralno prenovo koprške škofije

Slovesno, dostojno, stvarno — tako bi lahko označili prvo zborovanje koprške škofije, ki je bilo v prostorih na Mirenskem gradu v soboto, 28. novembra.

SLOVESNO

Zborovanja se je udeležilo pet škofov (med temi reški in poreški) ter papeški nuncij v Sloveniji msgr. Luigi Celata, goriški, koroški in tržaški zastopniki. Organizatorji so želeli, da bi se vsa slovenska Cerkev veselila tega srečanja in sledila ugotavljanju storjenega dela.

DOSTOJNO

Ni bilo nobene olepšave, razni zastopniki, ki so prebrali referate so prikazali senčne in sončne strani pastoralnega dela in stanja v škofiji. V februarju bo drugo srečanje, ki bo osvetlilo še ostale neobdelane probleme.

Ni bilo tistih dolgovestnih razprav, ki ostanejo namen samim sebi, kakor jih srečujemo na italijanskih zborovanjih.

Duhovniki se razdajajo in še preveč, a število je nezadostno, zato bo vsa pozornost usmerjena laikom, ki morajo vedno bolj zavzemati svoje mesto v Cerkvi. Tu je glavni cilj.

STVARNO

Pastoralni delavci in kogar zanima od blizu usoda Cerkve, si morajo ogledati posebno izdajo, ki je izšla ob tej priložnosti. Poglejmo na kratko vsebino: v začetku imamo radio-

grafijo škofije in storjenega dela. Sledijo posamezni vsebinski krogi: katehumenat, zakramenti uvajanja v krščanstvo, Gospodov dan, problem majhnih župnij (okrog 100 župnij do 500 prebivalcev), problem mladih, redovniki in duhovniki.

Moramo priznati organizatorjem, da smo malokdaj videli tako pregleden, stvaren in, čeprav zgoščen, konkreten pregled vsega storjenega dela in stvarnega stanja v škofiji. Moramo jim čestitati.

Ta izdaja je tudi za naše tržaške razmere (saj se je še v teku pri nas zborovanje), zelo dragocena in v veliko pomoč.

Koprška škofija je našim razmeram zelo blizu; toliko blizu, da prihaja iz tega kraja v naše mesto vsak dan na stotine ljudi in obratno. Tudi če ne bi hoteli, smo povezani. Tega pojava ne smemo prezreti in ga moramo postaviti na mizo, da vidimo, kaj bi se dalo napraviti. Vplivi so pozitivni in negativni. Kateri prevladujejo?

Pohvaliti moramo tudi metodo potovanja zborovanja. Ni bila samo analiza, nakazana je bila tudi smer.

Vse pastoralno delo pa se bo moralo soočiti z najhujšim nasprotnikom, pred katerim pokojni komunizem kar blede, to je porabništvo z vsemi posledicami, ki iz tega izhajajo.

Koprška škofija se je spravila na pravo pot.

To je bila za nas velika šola.

Dušan Jakomin

V nedeljo voli Slovenija

Čeprav so mediji in posebej vladne stranke napovedovali, da bo letošnja volilna kampanja posebej umazana, se zdi, da bo v resnici minila brez hujših pretresov. Zadnji teden pred nedeljskimi volitvami pa vendar priča, da gre zdaj zares. Že v nedeljo so kolporterji pričeli raznašati poseben »Kučanov« časopis v barvah, ki ga brezplačno delijo ljudem. Časopis je poln Kučanovih fotografij; na naslovni strani pa je tudi Kučanova fotografija, posneta ob obisku pri papežu.

Tukajšnji opazovalci ocenjujejo, da bo odklonilno stališče do razkošne Kučanove kampanje vodilo k nadaljnjemu padcu Kučanove priljubljenosti, da pa bo kljub temu uspeh že, če ta ne bo zmagal v prvem krogu.

Parlament se je sestal na svoji zadnji seji, vendar je bilo zasedanje zaradi nesklepčnosti neslavno prekinjeno, saj Zbor združenega dela, v katerem imajo močno prevlado poslanci vladnih strank, ni hotel razpravljati o tem, kar te iste stranke in mediji zavajajoče imenujejo prisluškovalna afero. Gre za znano afero o Zlobčevi izdaji nekaterih državnih skrivnosti glede podrobnosti o osamosvojitvi, ki naj bi jih v dveh telefonskih pogovorih junija lani zaupal italijanskemu konzulu v Ljubljani.

Kakorkoli že: nedeljske volitve v Sloveniji so morda za prihodnost te dežele še usodnejše od tistih v letu 1990.

Leon Marc

DRUŽINA

Iz škofijskega lista goriškega nadškofa

»Leta do 2000 smo sklenili, da jih posvetimo družini. Sv. oče je v svojem pastirskem obisku pri nas takole naračal: »Vaša goriška Cerkev v pripravi na tretje tisočletje hoče svojo pastirsko skrb osredotočiti na družino, da bo našla v luči božje besede novo pot do evangelizacije.«

Izbral sem za naslov te pastoralne skrbi besede iz Apostolskih del »In niso nehali... po hišah vsak dan učiti in oznanjati Kristusa Jezusa« (Ad 5, 42). To v kratkem izraža program, ki ga hočemo uresničiti in nas tudi povezuje s apostolsko Cerkvijo.

Apostoli so takoj po Binkoštih začeli oznanjati v Kristusovem imenu, a sinodij jih je vrgel v ječo in jih hotel umoriti, toda Gamalijel jim je odsvetoval, rekoč, da če je ta nauk od Boga, ga ne bodo mogli zatreti. Potem ko so apostole pretepli, so jih izpustili in jim zabičali, naj tega nauka več ne učijo. Oni pa so odhajali veseli, da so smeli za Jezusa trpeti. In hodili so od hiše do hiše in Kristusov evangelij oznanjali.

In ta nauk vstalega Kristusa moramo tudi kot veselo oznanilo ponesti v vsako našo družino in vsakemu posamezniku.«

Pred kratkim je krožek Virgil Šček v Trstu priredil zanimivo okroglo mizo o zaščiti narodnih manjšin. Na nji so nastopili predstavniki južnotirolske manjšine, koroških Slovencev in Slovencev v Italiji. Med drugimi so govorili senator Karl Mitterdorfer (SVP), Rudi Vovk za Koroško enotno listo in Ivo Jevnikar kot deželni tajnik SSk. Večer je vodil predsednik krožka Rafko Dolhar. Sodelovala je še Nicoletta Bucher od Wirtschaft-Sozialinstitut iz Bocna.

DUHOVNA MISEL ZA 2. ADVENTNO NEDELJO

— »Gadja zalega!
Kdo vam je zagotovil, da ubežite prihodnji jezi?«
(Mt 3, 7)

Božja beseda druge adventne nedelje nas opozarja o nujnosti spreobrnjenja, če hočemo biti deležni ljubezni nebeškega Očeta in njegovega odrešenja.

V ospredju je podoba in oznanilo Gospodovega predhodnika Janeza Krstnika. Namen njegovega poslanstva spoznamo iz preprostega stavka, ki so ga poznali že starozavezni preroki: »Spreobrnite se, približalo se je namreč nebeško kraljestvo!« (Mt 3, 2). S krstom in pokoro je pripravljati ljudi na Kristusov zgodovinski prihod. Ljudstvo mu je sledilo z iskrenim in odprtim srcem. Farizeji in saduceji tega niso bili sposobni. Janezov krst so sprejemali zgolj kot zunanje znamenje, ki ni ničesar premaknilo v njihovi notranjosti, tako da niso »obrodili vreden sad spreobrnjenja« (prim. Mt 3, 8).

Krstnik je dobro poznal trdoto njihovega srca. Ostre so bile njegove besede, ko jih je opominjal: »Gadja zalega! Kdo vam je zagotovil, da ubežite prihodnji jezi? ... Sekira je že nastavljena drevesom na korenino... Velnico ima v roki in počistil bo svoj skedenj. Svoje žito bo spravil v kaščo, pleve pa sežgal v ognju, ki ne ugasne« (Mt 3, 7-12).

Smo mi žito ali pleve?

Vsi bomo stopili pred pravično in dokončno sodbo. Večni Sodnik »ne bo sodil po videzu svojih oči, ne odločal po sluhu svojih ušes... nasilnega bo udaril s palico svojih ust in brezbožnika bo obsodil na smrt z duhom svojih ustnic« (prim. Iz 11, 3-4).

Resnično: živa in učinkovita je božja beseda, razsoja misli in namene srca. Časa za sprenevedanje in izmikanje ni veliko: »Karkoli je bilo namreč napisano pred nami, je bilo napisano v naše poučenje, da bi oprti na potrpežljivost in tolažbo, ki jo daje Sveto pismo, zdržali v upanju« (Rim 15, 4).

Spreobrniti se pomeni »zravnati steze« (prim. Mt 3, 3) svojega življenja. To delamo takrat, ko vzamemo besedo evangelija zares in ji pustimo, da navdihuje, oblikuje in usmerja vsako naše dejanje.

MILAN NEMAC

OD TU IN TAM

Frančiškani v Milanu nudijo dnevno 600 kosil brezdomcem

Milanski dnevnik La Repubblica je pred časom pohvalil pomoč, ki jo v Milanu nudijo brezdomcem redovne in župnijske skupnosti. Omenja primer frančiškanov, pri katerih dobi kosilo dnevno do 600 brezdomcev. Pomoči so potrebni zlasti priseljenci iz izvenevropskih držav, ki nimajo pred oblastjo urejenega položaja. »Redovniki, duhovniki in sestre nahranijo vsak dan do 2500 ljudi, občinska uprava nikogar!« Župnije in redovne skupnosti nudijo zavetje 5.300 priseljencem, milanska občinska uprava samo 1500 priseljencem v kontejnerjih.

Niso vsi škofje naklonjeni kitaram v cerkvi

Nadškof v Trentu msgr. Sartori je ob sklepu škofijskega srečanja župnijskih cerkvenih zborov določil, naj petje pri nedeljskem bogoslužju spremljajo orgle ali kak drug instrument, ki jim je podoben. Po njegovem mnenju so kitare primerne za manjše skupine ob posebnih slovesnostih.

Člani »Severne Lige« napadajo revijo La Famiglia Cristiana

Znana revija La Famiglia Cristiana je postala tarča napadov številnih članov Severne Lige. Ena zadnjih števil revije prinaša številna protestna pisma in odpovedi reviji. Uredništvu zamerijo, ker kritično presoja program in zamisli Lige. Na vsa pisma odgovarjajo trije škofje: kardinal Giovanni Saldarini, nadškof v Turinu, Attilio Nicora, škof v Veroni, in Bruno Foresti, škof v Bresciji.

»Zecchino d'oro«

Letos je bil od 26. do 29. novembra. Ponavlja se že 35 let. Od leta 1961 je v prostorih Antoniana v Bolonji. Na programu je bilo 12 pesmi, 6 italijanski in 6 v drugih jezikih. Sodelovali so otroci v starosti od štirih do sedmih let. Sodelovali so mali pevčki iz raznih delov sveta: Amerike, Afrike, Brazilije, Albanije, Belgije, Španije in Bangladeša. Prireditev je spremljala italijanska televizija vsak večer po prvem kanalu.

Slovenec ravnatelj furlanskega združenja

Ustanova Ente Friuli nel mondo je ostala brez ravnatelja, ker je prejšnji odšel drugam, na njegovo mesto je bil sedaj imenovan Ferruccio Clavara. Ferruccio Clavara je beneški Slovenec. V mladosti je živel v Belgiji s starši in dosegel diplomu iz sociologije. Postal je tudi član Zveze slovenskih beneških emigrantov, po potresu (1976) se je vrnil domov in dobil mesto pri institutu Slori, sedaj pa je postal ravnatelj omenjene ustanove za Furlanske emigrante, ki šteje okrog 160 furlanskih ognjišč (Fogolars Furlans) in 12 tisoč članov.

Evropska konvencija o manjšinah

Tema večera so bili predlogi o zaščiti narodnih manjšin na evropski ravni. Tema okrogle mize je bila torej zelo zanimiva in aktualna, saj je prav danes razprava o manjšinskih pravicah zelo živahna in posebej na našem območju tudi polemična. V razpravo je nato poseglo veliko prisotnih z vprašanji in predlogi.

Sen. Mitterdorfer je temeljito predstavil dokument, ki je pravzaprav predlog Evropske konvencije o pravicah narodnih skupnosti v Evro-

pi. Dokument je bil sprejet letos februarja na kongresu Fuens-a v Cottbusu v nekdanji Vzhodni Nemčiji. V bistvu zadeva vsebina predlagane Konvencije vse individualne in kolektivne pravice narodnih manjšin. Te gredo od rabe jezika in šolstva do kulture in gospodarsko-socialnih aspektov. Pri vsem tem so imeli za sestavo dokumenta predstavniki Fuens-a in strokovnjaki pred seboj razne že sprejete podobne dokumente na evropski ravni.

Še o Cecilijanki 1992

Podelitev Gallusovih odličij goriškima zboroma Lojze Bratuž in Mirko Filej

Na Cecilijanki sta zbora Lojze Bratuž in Mirko Filej prejela Gallusovo priznanje s strani Pevske zveze Slovenije. Priznanji je podelil Marko Studen, svetovalec za glasbeno dejavnost pri Zvezi kulturnih organizacij Slovenije. Utemeljitelji sta bili naslednji:

Mešani zbor Lojze Bratuž, ki ga vodi Stanko Jericijo na letošnji Cecilijanki

Komisija za Gallusova odličja Zveze kulturnih organizacij Slovenije je na svoji 2. seji razpravljala o predlogu Zveze slovenske katoliške prosvete - Gorica za podelitev Gallusovega odličja Moškemu pevskemu zboru Mirko Filej iz Gorice.

Sklenjeno je bilo, da Moški pevski zbor Mirko Filej ob svoji 25-letnici prejme Gallusovo listino, priznanje Zveze kulturnih organizacij Slovenije in Slovenske pevske zveze za dolgoletno in uspešno delo, ki je odločilno vplivalo na razmah ljubiteljske glasbene dejavnosti.

Utemeljitev: Moški zbor Mirko Filej je bil ustanovljen 12. oktobra 1966 v Gorici, štiri leta po smrti tega zavzetega in neumornega glasbenika. Od vsega začetka do danes ga vodi zborovodja Zdravko Klanjšček. V preteklem četrt stoletju je zbor ogromno nastopal po številnih krajih Goriške, Tržaške in Videmske pokrajine, gostoval pri rojakih v Belgiji in na Nizozemskem, na Koroškem in v osrednji Sloveniji, pa tudi v Rimu, Milanu in Karlovcu. Dvakrat je tudi tekmoval na evropsko uglednem mednarodnem zborovskem tekmovanju Cesare Augusto Seghizzi v Gorici. Svoje programe je redno snemal za celovški, koprski, ljubljanski in tržaški radio. Tako je v 25-tih (danes že 26-tih) letih delovanja pomembno obogatil pevsko izročilo slovenske narodnostne skupnosti v Italiji in navezal in utrjeval dobre odnose med slovenskim in italijanskim kulturnim prostorom in s tem pomembno prispeval k razmahu ljubiteljske glasbene dejavnosti in tudi širše.

Letošnje Cecilijanke so se udeležili ugledni gostje. Lojze Peterle pozdravlja nastopajoče in številno publiko, ki je prisostvovala goriški reviji pevskih zborov v Katoliškem domu

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES PRI MINISTRU ZA SLOVENCE

V ponedeljek, 16. XI., je predsednik deželnega odbora Svetovnega slovenskega kongresa Janez Povše v Ljubljani obiskal ministra za Slovence po svetu dr. Janka Prunka. V daljšem pogovoru so bili predvsem v ospredju volilni zakon, ki uvaja letošnje volitve v Republiki Sloveniji, zakon o državljanstvu in pa zakon o posebnem statusu Slovencev brez državljanstva. Okvirno sta se obe strani strinjali, da je nujno vložiti vse potrebne napore za ustreznejše formulacije vseh treh navedenih vsebinskih sklopov, ki neposredno zadevajo tudi Slovence v Italiji. Kljub raznim popravkom in dopol-

nilom sta namreč volilni zakon in zakon o državljanstvu še vedno nepopolna, zakon o posebnem statusu Slovencev brez državljanstva pa zavzujoče sodi v povolilno obdobje.

V zvezi s Slovenci v Italiji je prišlo do izraza mnenje - podobno kot na pogovoru z generalnim konzulom Jožetom Šušmeljem v Trstu - da bi bilo treba napraviti vse potrebno za zblizanje različno mislečih Slovencev v Benečiji. V tej točki bi Slovenski svetovni kongres lahko ponudil sprejemljivo skupno omizje. Na vsak način bi takšen nastop po dogovoru s predstavniki Benečije opravili neposredno po volitvah v Sloveniji.

Komisija za Gallusova odličja Zveze kulturnih organizacij Slovenije je na svoji 2. seji razpravljala o predlogu Zveze slovenske katoliške prosvete - Gorica za podelitev Gallusovega odličja Mešanemu pevskemu zboru Lojze Bratuž iz Gorice.

Sklenjeno je bilo, da Mešani pevski zbor Lojze Bratuž iz Gorice ob svoji 40-letnici prejme Gallusovo listino, priznanje Zveze kulturnih organizacij Slovenije in Slovenske pevske zveze za dolgoletno in uspešno delo, ki je odločilno vplivalo na razmah ljubiteljske glasbene dejavnosti.

Utemeljitev: Zanimati delovanja goriškega mešanega pevskega zbora segajo v prva povojna leta, ko je pevce začel zbirati dirigent Polde Doljak. Po njegovi smrti je zbor prevzel Mirko Filej, ki je ravno prišel na Goriško. Izjemna kakovostna rast je omogočila pripravo tehtnih koncertov, npr. Vodopivčevih del, Sattnerjeve kantate Jeftejeva prisega in drugih. Po Lojzetu Bratužu se je zbor poimenoval leta 1956, da bi na viden način ohranjal spomin nanj. Leta 1965 je dirigent zbora postal Stanko Jericijo in tedaj so v zboru tudi razširili repertoar, tako v renesančno polifonijo kot v aktualno ustvarjanje slovenskih skladateljev, zlasti Merkuja, Vrabca, Maliča in Jericija. Od številnih koncertnih programov in gostovanj je težko izbrati najpomembnejše. Omeniti bi veljalo vsaj dogodke zadnjih let: obnovitev Jeftejeve prisega 1986, koncert Bratuževih del 1987, Gallusov koncert 1991.

Gallusova listina, najvišje priznanje Zveze kulturnih organizacij in Slovenske pevske zveze za dosežke, ki so odločilno vplivali na razmah glasbene dejavnosti, naj tako po svoji skromni moči opozori na prehojeno pot goriškega mešanega zbora Lojze Bratuž.

Moški zbor Mirko Filej pod vodstvom Zdravka Klanjščka

SVET SLOVENSKIH ORGANIZACIJ

Koncert komornega orkestra mesta Žiline

Dirigent: Walter Attanasi

Tržič »Teatro Comunale«, 3.12.1992, ob 20.30

Gorica »Teatro Verdi«, 4.12.1992, ob 20.30

Čedad »Teatro Adelaide Ristori«, 5.12.1992, ob 20.30

Baragov grad - kulturni spomenik

Stari Baragov (Trebanjski) grad, ki stoji v strmem bregu nad avtomobilsko cesto Ljubljana-Zagreb pri Trebnjem, je bil domnevno zgrajen že okoli leta 1000 in ima temelje še iz rimskih časov. Z odločbo sekretariata za občo upravo in družbene dejavnosti trebanjske občine so grad razglasili za kulturni spomenik z ožjim in širšim varovanim območjem. Odločba, ki so jo sprejeli pred kratkim, je začasna, velja za dobo enega leta, dokler ne bo sprejet odlok o trajni zaščiti Baragovega gradu (trenutno potekajo temeljita obnovitvena dela na osrednjem grajskem stolpu, ki se je pred časom porušil in smo o tej kulturni sramoti za občinske veljake Trebnjega in njihove prebivalce v Katoliškem glasu že poročali) z varovanim območjem kot središčnim kulturnim spomenikom kraja, v katerem je škof Friderik Irenej Baraga (1797-1868) preživel svoja otroška leta.

Prvotno so imeli Baragov grad v lasti gospodje Trebanjski iz Koroške, ki se večkrat omenjajo v 12. stolet-

ju. Pozneje je pripadal Ortenburžanom, od 1418 Celjanom in od 1456 Habsburžanom. Za njimi so ga prevzeli Svibenjski, Gallenbergi in Sauerji, ki so bili vneti luterani. Pred drugo svetovno vojno je bil njegov lastnik Čeh inž. Evgen Souvaly. Med komunistično vladavino je bil grad last tako imenovanega splošnega ljudskega premoženja (očitno se kar pozna, kako so skrbeli zanj!) in je v njem še danes 11 stanovanj.

Stanovalci so v improviziranih bivališčih dosedaj po svoje preoblikovali notranjost in okolico Baragovega gradu (še vedno se zastavlja vprašanje, kdaj bodo dobili že zdavnaj obljubljena druga stanovanja in se končno izselili iz grada!) in kaj odločba o razglasitvi gradu za kulturni spomenik pomeni za 71-letno Avstrijsko Lido Scholau, ki si kot potomka zadnjega lastnika prizadeva dobiti polovico gradu in pripadajočo zemljo nazaj po sprejetju zakonov o denacionalizaciji v Sloveniji.

i.v.

Napoveduje se zanimiv knjižni dar Goriške Mohorjeve družbe

Goriška Mohorjeva družba deluje v našem prostoru že skoraj 70 let in si je s svojim delovanjem gotovo pridobila ugledno mesto med slovenskimi založbami. Te dni bo naši širši javnosti predstavila svojo letošnjo knjižno bero, ki bo štela pet knjig.

Izšel bo torej Koledar za leto 1993, ki ga je opremil prof. Franko Žerjal. Kot veleba tradicija, bo ob koledarskem delu objavil številne članke in eseje, ki osvetljujejo dogajanje v minulnem letu med zamejskimi Slovenci. Ob tem bo izšla še vrsta spominskih člankov ob raznih jubilejih, zgodovinskih prispevkov in esejev z raznih področij. Posebno pozornost posveča Koledar poročilom o delovanju raznih organizacij in društev, kar izpričuje tudi bogato fotografsko gradivo. Koledar je uredil dr. Jože Markuža.

V letošnji zbirki bo nato izšla knjiga prof. Vinka Beličiča z naslovom Leto odmrznitve. Gre za literarno delo pisatelja, ki na osebni način obravnava dogajanja v Sloveniji v času, ko je prišlo do politične odjuge in demokratizacije ter dogodkov, ki so privedli Slovenijo do samostojnosti in neodvisnosti.

Beličič gleda na te dogodke tudi kot človek, ki mu je komunistična oblast preprečevala, da bi obiskal domače kraje. Knjiga je zato nekaj več kot navadna kronika, je pa tudi več kot knjiga spominov.

Kot tretja knjiga je izšla Aravkanija, delo misijonarja Andreja Prebila, ki deluje med Indijanci plemena Mapuče v deželi Aravko v Čilu. Avtor je sicer svojo pot lazarista — misijonarja začel na Kitajskem. Nato je vrsto let delal med slovenskimi zdomci v Kanadi in Argentini ter se na koncu po srečnem naključju znašel v novi misijonski deželi, med Indijanci v Čilu. Avtor obravnava tudi zgodovino tega plemena in njihove boje proti španskim osvajalcem. Prav zaradi tega bo knjiga, ob letošnji 500-letnici odkritja Amerike, primerno obeležila ta jubilej.

V zbirki Naše korenine je izšla Črniška kronika, ki jo je pisal črniški dekan, poznejši kanonik in viden kulturni delavec, msgr. Alojzij Novak. Kronika obsega dogajanja v Vipavski dolini in na širšem goriškem področju od leta 1939 do konca druge svetovne vojne in po njej. Prav zaradi tega je to dragocen vir zgodovinskih informacij za omenjeno obdobje na tem področju. Za temeljito strokovno študijo in bogate opombe je poskrbel zgodovinar Boris Mlakar. Knjiga bo gotovo obogatila vrsto publikacij krajevne zgodovine, ki jih je Goriška Mohorjeva družba izdala v preteklih letih.

Za konec naj se ustavimo pri Primorskem slovenskem biografskem leksikonu, ki ga urejuje prof. Martin Jevnikar. Z letošnjim 18. snopičem se zaključuje redni del, v istem pa bo izšel tudi prvi del dodatkov. Zaenkrat bodo v dodatkih izšla gesla o osebnostih, katerih priimki se začenjajo s črko A in del onih, katerih priimki se začenjajo s črkama Br. Goriška Mohorjeva družba je z izdajanjem tega leksikona opravila pomembno kulturno delo, saj predstavlja življenje ljudi zelo širokega področja z obeh strani meje, kar gotovo pomeni veliko obogatitev za ta naš prostor.

Zveza cerkvenih pevskih zborov praznuje svojo 30-letnico delovanja

Razgovor s predsednikom Zorkom Harejem

Profesor Zorko Harej, pred tridesetimi leti ste na Tržaškem ustanovili Zvezo cerkvenih pevskih zborov, organizacijo, ki ima velike zasluge za organiziranost zborovskega delovanja in kulture na Tržaškem. Bi predstavili nekaj pomembnejših pobud Zveze?

Poleg nastopov posameznih in združenih zborov ob kulturnih praznikih na cerkvenih shodih, uslug dirigentom, zborom in pevcem uresničuje Zveza pobude, ki se vrstijo leto za leto in zato morejo pustiti globljo sled v tukajšnjem življenju. Revije otroških, mladinskih, odraslih zborov smo začeli prirejati kmalu po nastanku organizacije. Koncerte prirejamo v glavnih tržaških cerkvah vsa leta od nastanka. V tridesetih letih smo preučili in izvedli velik del božične zborovske literature in dali pobudo za nove skladbe. Tečaje za vodje mladinskih zborov smo prirejali večkrat v jesenskih mesecih; za ostale pevovodje, ki smo jih pozneje razširili tudi na pevce, prirejamo vsako leto avgusta. Ves čas smo težili za novimi oblikami in vsebinami slovenske cerkvene pesmi. V to prizadevanje se uvršča študijski seminar aprila 1970 v Bazovici in temu sledi publikacija nekaterih kompozicij, kakor tudi preučevanje glasbenega materiala, ki ni bilo objavljeno ali izvedeno.

Omenili ste tradicionalno revijo pevskih zborov. Kaj pomeni taka manifestacija v organizacijskem smislu in kaj v zborovskem? Oziroma ali ni ta pobuda začela kot revija namenjena cerkvenim pevskim zborom?

Že ob prvi zborovski reviji leta 1966 smo zapisali, da so take revije odraz življenja in delovanja zborov. Ker so nastopi večina pred neobičajno publiko in pogosto pred strokovnjaki, se morajo zbori dobro pripraviti. Srečanje z drugimi zbori, z drugimi načini izvajanja in interpretiranja nudi priložnost, da zbori bogatijo svoje pevske izkušnje. Zveza je vedno skušala najti najprimernejše načine, kako zblížiti pevovodje in pevce, da bi povečala zanimanje za petje in pomagala gojiti lepo petje. Ta pobuda je res začela kot revija cerkvenih zborov, potem smo jo raztegnili na zборе, ki delujejo v okviru katoliške prosvete, ki so naravno težili k naši Zvezi. V času povojnih ideoloških spopadov sta bila tabora strogo ločena. V tej zvezi je potrebno povedati, da smo po zgledu zborov, ki so delovali do prve svetovne vojne, priporočali zborom, naj gojijo tudi posvetno petje, da so vaje bolj zanimive in da pevec pozna eno in drugo petje, med katerima je pogosto razlika samo v besedah, tudi ker smo v naših ogroženih krajih vedno mislili tudi na narodnostni pomen slovenskega petja.

Kako se napoveduje letošnja revija, ki bo 6. decembra v Kulturnem domu?

Kakovostno, upam, dobro, kolikšinsko ne. Daleč smo od tega, kar se je dogajalo še pred par leti, ko je nastopilo s Tržaškega do petnajst zborov. Tudi pri naši organizaciji se čuti kriza, ki je na splošno zajela to področje, čeprav mislim, da bi morali biti cerkveni zbori, ki stalno ali pogosto nastopajo pri nedeljskih in prazničnih mašah in drugih cerkve-

Dr. Zorko Harej govori na lanski Reviji zborov ZCPZ

nih obredih, bolj odporni proti tej negativni situaciji.

Kako gledate na nekatere velike zborovske podvige, ki so jih zmogli združeni zbori bodisi v okviru koncertov, ki jih je priredila ZCPZ, oziroma lanski podvig o Gallusovem zvočnem bogastvu?

ZCPZ si je vedno prizadevala tudi za velike zborovske podvige, na slovenskih taborih na Repentabru, na cerkvenih shodih na Opčinah, na Vejni, na Padričah, predvsem na božičnih koncertih in pri sklepni skupni pesmi mladinske Pesmi mladih. Na lanskem Gallusovem koncertu sem občeval organizacijo, vztrajnost in zavzetost mnogih mladih pevcev, ki so pod vodstvom mladih nadarjenih zborovodij, katerih delo je koordiniral Janko Ban, pripravili izreden koncert, da je bil vrhunski slovenski skladatelj iz 16. stoletja prikazan v vsem svojem bogastvu in lepoti.

Ni nevarno, da iskanje neke absolutne, vrhunske kvalitete, ki je vedno težje dostopna zaradi vse bolj popolnih tehničnih rešitev pri snemanjih, kvarno vpliva na druge funkcije, socialne, narodnoobrambene, splošno organizacijske-kulturne, ki jih lahko ima pevski zbor v našem prostoru?

Ta problem je v tej ali oni obliki prisoten, odkar se zanimam za glasbo. Mislim, da si je treba prizadevati za izbrane zборе, ki uporabljajo tudi sodobne in najnovejše tehnične pripomočke, da je kakovost posnetka čim boljša, a tudi za zборе, ki so bolj razširjeni in ljudski, ki so, kakor so bili, žarišča naše umetnosti, kulture, slovenskega duha, slovenske besede in človeške vzajemnosti. Eliten zbor ne more živeti sam, odtrgan od naravnega humusa, kjer živi in od katerega se hrani naše zborovstvo. Sicer se večkrat zgodi, da manjši in krajevno omejen zbor se povzpne na visoko raven, da sam postane eliten zbor, včasih boljši kot tisti iz različnih krajev izbranih pevcev.

Kaj menite o stanju zborovskega petja med otroki in mladino?

Vedno smo dajali veliko važnost petju mladim in najmlajšim, ker so oni naša prihodnost. Kdor poje kot otrok, bo pel tudi kot odrasel in bo ljubezen do petja posredoval potomcem. Danes se po družinah ne poje več, kakor se je pred vojno in še po njej. Skupnosti, kjer se goji otroško in mladinsko petje, so kot redki otoki. Bojim se, da je tudi v šolah, kjer je le predvidena neka glasbena vzgoja in so otroci in doraščajniki zbrani, vedno manj petja. Mi smo naredili in delamo, kar moremo. Že leta 1971 smo začeli prirejati revije

otroških in mladinskih zborov in ansamblov Pesem mladim, nadaljevali s samimi zbori, ki so redkejši, odkar ne prihajajo več zbori iz slovenskih šol. In vendar je bila glasba, ki je najbolj dostopna s petjem, ena glavnih vzgojnih prvin in je pri mnogih narodih tudi danes.

Zvezi cerkvenih pevskih zborov iz Trsta gre tudi zasluga, da je dala pobudo za vrsto novih skladb domačih avtorjev. Oskrbela je tudi več izdaj pesmaric oziroma slovenskih maš. Kakšen odmev je imelo in ima to delo v našem prostoru?

Po eni strani smo skušali izvajati sklepe študijskega srečanja v Bazovici aprila 1970. leta, kjer smo preučevali in premišljevali, kakšna bodita

vsebinska in oblika slovenske cerkvene pesmi v sedanjih razmerah v skladu s slovensko glasbeno tradicijo in z načeli in smernicami katoliške Cerkve. Po drugi strani smo zbrali, kar je bilo na pobudo organizacije napisano. Tako so nastale: Božična zbirka Sveta noč, Ljudske nabožne U. Vrabca, Ljudski napravi — tudi Vrabčevi, Maličeva antologija Zbori in samospevi, maši S. Maliča in U. Vrabca na slovensko besedilo S. Janežiča in Zore Saksida, prva knjiga Pastirčkovih pesmi, zbirka pesmi Od Portoroža do Devina, moja božična zbirka.

V splošnem je ta dejavnost imela premalo odmeva v našem prostoru. Za to je treba imeti propagandni aparat, sredstva in ljudi. Mi tega nismo imeli in sami smo bili preveč zaposleni.

Kateri so bližnji cilji Zveze?

Poleg napovedane nedeljske zborovske revije je za 10. januar predviden božični koncert v tržaški stolnici, kamor so povabljeni pevci iz vseh krajev tržaškega ozemlja, ko bo pel združeni zbor in pod vodstvom Janka Bana izvajal skladbe tržaških avtorjev, ki so jih napisali za koncerte Zveze. Za 21. marec je predvidena revija Pesem mladim. Proslavljanje 30-letnice delovanja Zveze bomo sklenili z akademijo, kjer bomo nagradili zaslužne pevce in pevovodje.

Vprašanja pripravil Marko Tavčar

V spomin Stanku Premrlu

V prvem razredu malega semenišča v Gorici smo dobili sošolca Stanka Premrla iz Vipave. Občudoval sem ga, kako lep glas je imel, toda ni bil pravega zdravja, zato je kmalu ostal doma in moral razred ponavljati. To se mu je pozneje zgodilo še enkrat, tako da nove maše ni pel z nami sošolci iz prve gimnazije, temveč dve leti za nami 1942.

Stanko Premrl je bil doma iz Vipave, kjer se je rodil 4. novembra 1915. V družini je bilo pet otrok, štiri fantje in ena deklica. Med fanti je bil tudi Rafko, ki je pozneje postal duhovnik, bil za župnika v Žabnicah in nazadnje v Istri, kjer so ga med vojno Nemci aretirali in odgnali v Dachau. Od tam se je srečno vrnil, bil profesor na slovenskih višjih srednjih šolah ter zadnja leta pred smrtjo tudi župnik v Št mavru.

Stankov oče je bil znana osebnost v Vipavi, bil je ravnatelj Ljudske posojilnice in Kmečke zadruge, dokler mu tedanja fašistična oblast ni mesta odvzela, ker ni hotel v fašistično stranko.

Pokojni Stanko je srečno dokončal bogoslovje v Gorici in bil posvečen 30. maja 1942 v razredu, ki je bil zelo številan, in je zato tisto leto med vojno bilo lepo število novih maš, tako na slovenski kot na furlanski strani (12). Po novi maši je bil nastavljen v Bukovici pri Gorici. Ko je v Renčah umrl župnik Valentin Pipan, je upravljal tudi Renče in Gradišče ter pri tem doživel marsikako nevšečnost. V Bukovici je bilo treba marsikaj postoriti v cerkvi, ki ni bila še dokončana. Tudi z novimi oblastmi po vojni se ni preveč ujemal, zato se je pred priključitvijo umaknil v Gorico septembra 1947. V Gorici je bil za prefekta v Alojzijevišču, dokler ni dobil mesta v Podgori, kot pomočnik g. Ivanu Rešiču in nato g. žu-

Stanko Premrl

pni upravitelj. G. nadškof Margotti ga je avgusta 1949 poslal v Št maver. Tu je bilo pravo mesto zanj. Župnija razmeroma majhna, ljudje dobri, župnišče s čudovito lepim razgledom. Ko se je msgr. Anton Rutar umaknil iz Pevme in prišel v Gorico, je na njegovo mesto v Pevmo prišel g. Stanko (1970). Vsa leta župnikovanja je imel verouk v osnovni šoli in nazadnje tudi v nižji srednji šoli v Gorici. Službo župnika in kateheta je opravljal do penzije l. 1984. Tedaj se je umaknil in se preselil v Gorico. Bil je pa že zelo šibak in je povečini maševal na domu. Letos spomladi se mu je zdravje še poslabšalo. Kljub temu je imel srečo, da je zlato mašo obhajal v stolnici in doma v Vipavi. Vsi smo se čudili, kako je bil krepek. Toda bolezen je bila neizprosna, vendar je ostal doma do zadnjega. Šele dobra dva tedna pred smrtjo je znova moral v bolnico. Tu je doživel v soboto, 28. novembra, pred polnočjo. Veliko je trpel, a vsi smo se čudili, kako vdano je prenašal svojo bolezen in trpljenje.

Pogreb je bil v sredo 2. decembra.

Kaj mi pomeni adventni venec?

Minulo nedeljo smo — skoraj povsod je že ta navada — na adventnem vencu prižgali prvo od štirih sveč. Morda smo se pri tem zamislili, lahko pa, da je šel tudi ta dogodek mimo nas — kot se to velikokrat dogaja. Pred seboj imamo cilj — božični večer, žal pa na pripravo oz. pot do njega kar pozabimo. In s tem veliko zamudimo.

Ena sveča, ena nedelja, je že za nami. Toliko, da smo se spomnili, da je tu spet advent, novo cerkveno leto. Še nič ni zamujeno — lahko pa bo, če bomo tako delali tudi z naslednjimi tremi. Zato bi bilo prav, če bi si zanje naredili program. Za vsako prireditve je potreben, zakaj torej ne še za najlepši praznik v letu?

Natančneje bi radi pospravili stanovanje — prav. Vzemimo si za to en teden. Kaj bo prišlo boljšega na mizo in kaj bomo podarili svojim dragim, to lahko premišljujemo med delom — samo pretiravati ni treba. Saj božič ni veselica, kjer bomo jedli in pili in kamor je treba priti z bogatimi darili. Božič je rojstni dan našega Odrašenika — on pa bo vesel čistih src in dobrih del.

Kaj, ko bi naslednji — tretji — teden posvetili svojim bližnjim? Pa ne samo znanim ampak tudi neznanim. Čakajo nas v osamljenih stanovanjih, v prenapolnjenih sobah Doma za ostarele in onemogle, na bolniški postelji. Nikogar več nimajo, mi pa včasih ne vemo, kako bi potešili nezadovoljno notranjost ali premostili odvečen čas. Si lahko predstavljate, kaj bi slepemu pomnilo vaše branje, kako bi onemogli starki teknilo kosilo iz vaših rok, kako bi osrečili starca, ki po ženini smrti ne more več sam na sprehod? Kaj bi vam govorila! Vse to si znate predstavljati, ne znate pa izpeljati, ker nimate poguma. Kar pot pod noge, pa boste videli, kako doživet bo večer po takem delu.

V zadnjem tednu ne smemo pozabiti nase. Ne mislimo na zunanost, na to, kaj bomo oblekli! Očistimo poleg stanovanja še svojo notranjost. Vsakomur se naberejo smeti, žal pa raje hodimo čeznje, kot bi jih pospravili. Sveti večer bo doživet samo, če se ga bomo znali resnično veseliti. To pa je možno samo z otroško preprostostjo in čistim srcem. Če bomo potem tako delali jaslice in krasili božično drevo, se bo naše adventno čakanje spremenilo v resnično veselje svete noči, ki nas bo spremljalo tudi v prihodnjem letu.

R.B.

Mamila

Svet je postal pozoren na veliko škodo, ki jo povzroča med mladimi uživanje mamil (droga). Koristno bi bilo vedeti, kako je z uživanjem mamil med slovensko mladino. V Sloveniji, pravijo, je ta »bolezen« že kar razširjena! Kako je tu pri nas? Nam zna kdo kaj povedati?

Druga vrsta mamil so razne sekste. Med temi prav gotovo Jehove priče (Testimoni di Geova). Ti so zelo aktivni. Pravijo celo, da se zelo trudijo s svojo propagando med Slovenci. Nam lahko kdo kaj bolj natančnega pove?

I. šk.

december 1992

in okolica

Kdaj		Kje	Kaj	Prireditelj
Pet. 4.12	18.30	Selce	MIKLAVŽEVANJE MePZ PODGORA	PD Jadro
Pet. 4.12.		Rupa	Miklavževanje	Rupa
Pet. 4.12.	19	Števerjan	MIKLAVŽEVANJE	F.B. Sedej
Sob. 5.12.	16	Katoliški dom	Miklavževanje	
Sob. 5.12.	19	Podgora	MIKLAVŽEVANJE	MPZ Podgora
Sob. 5.12.		Doberdob	Miklavževanje	MePZ Hrast
Ned. 6.12.		Katoliški dom Trst	REVIJA CERK. PEVSKIH ZBOROV SOD. LOJZE BRATUŽ	ZCPZ - Trst
Tor. 8.12		Katoliški dom	Mala Cecilijanka	ZCPZ - Gorica
Ned. 13.12.	16	Katoliški dom	PREMIERA ODRA 90	SKPD - Mirko Filej
Ned. 13.12	16.30	Treviso	Koncert MePZ Podgora	
Ned. 13.12		Kulturni dom Trst	PONOVITEV SPEVOIGRE SRCE IN DENAR	Slov. prosveta Trst
Tor.	15.12	Števerjan	Julijske Alpe v dia	
Tor. 15.12	20.30	Gorica Gled. Verdi	ČEŠNJEV VRT	SSG Trst
Pet. 18.12	20.30	Gorica	Božični koncert mestnih zborov	
Sob. 19.12		Doberdob	BOŽIČNI KONCERT, MePZ HRAST, GODBA NA PIHALA	MePZ Hrast
Ned. 20.12 celodnev.		Štandrež	Vaški predbožični praznik	
Ned. 20.12	20.30	Stolnica	KONCERT ARENA CONCENTUS	SCGV E. Komel Glasbena matica
Sob. 26.12	15	Stolnica	Božičnica	ZCPZ - Gorica
Čet. 31.12		Katoliški dom	SILVESTROVANJE	

Katoliški dom, Gorica, Drevored 20.sept.85

tel. 33340

- SSO, tel. in telefax 536455
- telovadnica, tel.32310
- ZSKP, ZCPZ, SZSO-SGS, MePZ L.Bratuž in M.Filej, Oder 90, zadruga Ojsternik, SZ Olympia, društvo A.Gregorčič, ansambla Prijatelji in Bleu Angels, odbor staršev, SKPD M.Filej

Člani ZVEZE SLOV.KATOL.PROSVETE:

- SKPD F.B. Sedej - Števerjan
- PD Podgora - Podgora
- SKPD M.Filej - Gorica
- MoPZ M.Filej - Gorica
- MePZ L.Bratuž - Gorica
- PD Štandrež - Štandrež
- PD Rupa-Peč - Rupa-Peč
- Ljudski radio - Gorica
- SKPD Hrast- Doberdob
- PD Jadro - Ronke

Pobudniki mladinske maše:
Pojasnilo, razmislek, sporočilo

Pojasnilo - Glede pobude: zamisel o srečanju mladih ob evharistiji in skupnem razgovoru o duhovnih doživljanjih je nastala iz več razlogov, predvsem pa z namenom, da bi se mladi, ki se zbirajo v mladinskih verskih skupinah na Tržaškem (večinoma so to župnijske skupine), srečali in izmenjali duhovne izkušnje; da bi omogočili mladim, ki si želijo, poskus osebne rasti v odnosu z Gospodom. Nikakor ni bil namen ta, da bi mladi nekaj »naredili«, se vključili v novo dejavnost, kajti možnosti za delo v župniji so tiste, ki jih je precej izčrpno naštel M. Tavčar v svojem članku in, kot beremo v predzadnji številki, veliko mladih se v župniji že udeležuje.

Glede izbire dneva: nedeljo zjutraj smo izbrali, ker se nam je zdel prieren čas, ko so mladi prosti študijskih in drugih obveznosti, obenem pa so želeli biti prisotni vsaj v eni župnijski skupnosti, kjer se zbirajo mladi v skupini.

Glede prvega članka: nekatere je izadel kakšna beseda, vendar duhovno zreli ljudje so spoznali, da je nek napisal mlad človek. Če čuti tor članka »morečo tradicionalnost v Cerkvah« ali kaj podobnega (inorda ni edini), je to spodbuda za arejšo, duhovno izkušene, da mu v atski ljubezni pomagajo to predavo spremeniti.

Razmislek - Strinjamo se namreč M. Tavčarjem, ko piše, da bi morali skrb za duhovno rast mladih prevzeti starejši izkušeni kristjani, župnijskih skupnosti. Vemo pa, da večina župnijskih svetov ne sestavi pastoralnega načrta za mladino v zaključku pastoralnega leta. Starejši vajajo sicer mlade k pevskeemu zboru, branju beril pri sv. maši, k sestankom pastoralnih svetov itd. Pri tem morda ne upoštevajo Gospodovega načrta. Kajti prav gotovo ima Gospod v življenju vsakega mladega človeka prav poseben načrt, osebno nagovarja. Ali vprašamo Gospoda, če je dobro za tistega mladega človeka, da poje v cerkvenem zboru, da zahaja na sestanke župnijskega sveta? Ali starejši kristjani učijo mlade, kako slišati in poslušati Gospodov glas, Njegovo Besedo v življenju? Jim pomagajo izkusiti in občutiti Njegovo ljubezen? Jih vodijo k spoznavanju Njegove volje v tem, kar delajo? Ali svetujejo mladim, kako naj študirajo, se zabavajo, se pogovorijo s prijatelji v kristusu, z Njim?

Lahko bi o tem še govorili, vendar morda bolje, da molimo in vprašamo Gospoda, koliko se sami preizkušamo Njegovi ljubezni in kako lahko razumeti mlade in se jim približati, kako jim pomagamo, da bi vsakodnevno živeli odnos z Gospodom vsak dan.

Sporočilo - Naslednje skupno mladinsko srečanje bo v torek, 8. decembra, v Dolini. Priprava na mašo se bo začela ob 14. uri, ob 16. uri bo skupna evharistija. Sledilo bo družbeno srečanje. (sledi podpis)

OBVESTILA

V Društvu Slovenskih izobražencev v Trstu bo v ponedeljek, 7. decembra, srečanje s pisateljem in publicistom prof. Andrejem Capudrom ob izidu njegove najnovejše knjige MOZAIK SVOBODE. Srečanje bo v Peterlinovi dvorani Slovenske prosvete. Začetek ob 20.30.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

priredi

ZBOROVSKO REVIVO

v nedeljo, 6. decembra, ob 16. uri, v Kulturnem domu v Trstu

V spomin na pok. župnika g. Albina Grmeko

V nedeljo, 22. novembra, ob 25. obletnici ustanovitve, so dvorano Mladinskega krožka v Dolini poimenovali po pok. župniku g. Albinu Grmeku. Lepa slovesnost je potekala ob prisotnosti škofovega vikarja g. Franca Vončina, drugih sobratov duhovnikov, številnih domačih in tujih gostov. Spominsko ploščo pok. g. Grmeko je blagoslovil sedanji župnik p. Rafko Slejko.

Duhovniški lik g. Grmeko, duša in srce dolinske cerkvene skupnosti, so plastično orisali dr. Aldo Stefančič, g. Boris Pangerc in predsednik društva V. Vodnik, Zorko Jurjevič. Strnjeno bi lahko rekli, da je pok. g. Grmek, kot močni, trpki in zdravi kraški teran, vsrkal vase vse žlahtne prvine svoje tomajske zemlje. Razmeroma zgodnja smrt (67 let), zaradi obolenosti srca, govori o razmerah takratnega okolja, ki ni bilo preveč naklonjeno temu, kar je »dišalo po cerkvi in duhovnikih«. Kljub značilni temperamentnosti pokojnika so pripomogle, da jim je prežgodaj podlegel.

Dr. Aldo Stefančič, ki mu je g. Grmek z ramo ob rami nepogrešljivo stal ob strani v problemih šole in šolstva, je tehtno naglasil vso dinamiko plemenitega razdajanja, ki ga je gnala za duhovno rast mladine in župljanov. Svoja najplodnejša leta in moči je izčrpal prav v Dolini od leta 1960 do 1983, ko se je ob upokojitvi preselil na Kontovel.

Hvaležno pestra je bila ocena g. Borisa Pangerca iz »klope njegove bivše mularije«. Izjemno gostoljubje ob »flaški vina in sira do poznih nočnih ur« ostane nepozabna njim, ki jim je bil vedno razpoložljiv gostitelj in prijatelj. Edinstvena družabnost, martinovanje, mladinski krožek, skavtska organizacija, bogata knjižnica, ostajajo sinonim tedanjega dolinskega župnika g. Grmeko.

Svoj credo jim je zapustil s priporočilom: »Ostanite zvesti idealom in izročilom naših prednikov in jih posredujte nadaljnjim rodovom! To mora biti naša dolžnost, naravna in državljanska pravica!«

Hvaležno priznanje je g. Grmeku izrazil v italijanščini podprefekt Volpe, njegov osebni prijatelj še iz časa poroke in krsta njegovih otrok.

Pevski zbor V. Vodnik mu je pod vodstvom Ignacija Ota zapel 7 pesmi, med drugimi Aljažovo Triglav moj dom in Vrabčevo Zdravljico. Pokojnikova sestra Marija pa se je zahvalila za občuteno slovesnost v počastitev pok. brata.

Ob vsem naštevanju duhovniških vrlin in značilnosti pok. g. Grmeko pa nam ostane prikrita njegova najgloblja intimnost.

Iz številnih radijskih oddaj je dosledno izstopala njegova globoko čuteča, človeško ranljiva narava in upamo, da je v Bogu našla svojo dokončno izpolnitev.

F.V.

Miklavževanje v Nabrežini

V soboto, 5. nov., ob 17. uri bo v župnijski dvorani v Nabrežini zanimivo Miklavževanje. Vabljeni vsi ljubitelji običajev.

SLOVENSKA PROSVETA - TRST
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE - GORICA
ob 40. obletnici skladateljeve smrti
VINKO VODOPIVEC

Srce in denar

SPEVOIGRA
ZA SOLISTE, IGRALCE, BALET, ZBOR IN ORKESTER

Besedilo Filip Terčelj in Marij Čuk
Odrska predelava Aleksij Pregarc
Orkestracija Hilarij Lavrenčič

REŽIJA ALEKSIJ PREGARC DIRIGENT HILARIJ LAVRENČIČ
V NEDELJO, 13. DECEMBRA, OB 16. URI
V KULTURNEM DOMU V TRSTU

TRST

»Miklavž prihaja«

Tako se glasi naslov mladinske spevoigre, dela dr. Jerka Gržinčiča, s katero bo Marijin dom pri Sv. Ivanu v Trstu pričel svojo letošnjo sezono. V teku so še zadnje priprave na izvedbo, ki bo seveda v nedeljo, 6. decembra, ob 11. in 17. uri. Ponovili jo bodo torej dvakrat v istem dnevu. Spevoigra se odvija v treh dejanjih: najprej se bo občinstvo seznanilo z dogajanjem v nebeških dvorih, kjer angeli ter »nebeška mojstra« Gerard in Krišpin pripravljajo darove za otroke; v drugem dejanju se bomo preselili v moderni pekel, kjer se tudi Lucifer in njegovi hudiči pripravljajo na Miklavžev obisk otrok — seveda s čisto drugačnimi

namenji; zatem bo v tretjem dejanju končno nastopil glavni »junak« — sv. Miklavž.

Izvirno besedilo je prof. Zora Tavčar nekoliko spremenila in ga prilagodila krajevni svetoivanski stvarnosti. Nastopili bodo solisti, otroški zbor »Kresnice« pod vodstvom s. Karmen Koren in orkester; dirigent bo Aljoša Tavčar. Delo sta režirala Adrijan Rustja in njegova asistentka Hedvika Kandut.

V nedeljo bo torej v Marijinem domu pri Sv. Ivanu nadvse živahno. Vabilo k udeležbi velja seveda predvsem za otroke, pa tudi odrasli se ne bodo slabo počutili.

Ivan Žerjal

MARIJIN DOM PRI SV. IVANU

ul. Brandesia, 27

Dr. Jerko Gržinčič

Miklavž prihaja

mladinska spevoigra v treh dejanjih

Gost večera sv. Miklavž

Režija Adrijan Rustja

Dirigent Aljoša Tavčar

V nedeljo, 6. decembra 1992, ob 11. in 17. uri

Ponovno skupaj slovenski
in italijanski pevci

22. novembra Cerkev praznuje god sv. Cecilije, zavetnice cerkvenih pevcev. Škofijska komisija za cerkveno petje je želela letos proslaviti ta dan s srečanjem cerkvenih pevcev ob oltarju pri škofovem maševanju. Dejansko se je obnovila skupina pevcev, ki je pela pri papeževi maši na Velikem trgu.

Večina je sprejela vabilo in tako smo bili zopet skupaj v nedeljo, 29. novembra. V glavnem se je ponovil isti spored petja; tokrat je vodil dirigent stolniškega zbora Marco Sofianopulo. Med mašo smo skupaj zapeli Blagoslovi nas Zveličar. Po maši pa so nastopili posamezni zbori, vsak z eno pesmijo. Slovenci kar dve: Himno sv. Cecilije ter Hladnikov je mrak končan. V cerkvi so bili skoro samo italijanski verniki, ki so nagradili slovenske pevce z navdušenim ploskanjem.

Mladi niso povsod slabi

Mačkolje. Kot v marsikateri drugi župniji, smo tudi pri nas v Mačkoljah dostojno počastili našega Gospoda-Kralja vesoljstva. In ker se že nekaj časa po časopisu toži čez današnjo mladino, poskušam vsaj nekoliko izzvzeti mlade skavte in skavtince.

V nedeljo, 22. novembra, so sami pripravili in spremljali sv. mašo s petjem in igranjem. Kako lepo je bilo videti ob oltarju naše majhne cerkve 4 kitariste in skoraj 30 mladih fantov in deklet! Ker pa je ob tem prazniku pri nas običajno češčenje sv. Rešnjega Telesa, so letos in kdo ve že koliko preteklih let pripravili skoraj enourni češčenje pred Najsvetejšim. Pa ne mislite, da je to edinikrat v letu. Vsak Veliki četrtrek na enak način izberejo sami molitve in pesmi, si jih porazdelijo in, izmenjujoč se pred oltarjem, sodelujejo.

To gre menda že precej let naprej. In hvala Bogu, da je tako! Starejši skavti vse pripravijo in poskrbijo, da se zares lepo vse izpelje. Če kdo ne verjame, naj pride in bo videl.

Poleg vsega opisanega naj še dodam, kako imamo v župnijski cerkvi vsaj enkrat mesečno mladinsko oblikovano sv. mašo.

Včasih mnogoštevilni, zadnja leta žal vedno bolj oslavljeni otroški zbor »Slovenski šopek« pri sveti maši poje, ob orglah navadno spremlja mlada organistka Michela, petje pa vodi zares požrtvovalna Ljuba Smotlak.

Kaj naj zaključim? Tako bi še rekel: dokler skavtje in vsi mladi ljubijo Jezusa v sv. hostiji — ljubijo Marijo, po dobri poti hodijo.

Žarko Škerlj

Dopisniki na bojiščih

V soboto, 21. novembra, je bil gost Slovenskega kulturnega kluba v Trstu Walter Škerk, dopisnik Primorskega dnevnika ter Avvenire. Walter Škerk je prisotnim želel dati posebno svoj osebni doprinos, želel je izpostaviti položaj vojnih dopisnikov ter ponazoriti (v kolikor je to sploh mogoče) svoja čustva in spoznanja.

Vojni dopisniki delijo isto usodo s prebivalci: življenje večkrat brez hrane, vode, elektrike. Smrt, beda, srd, sovraštvo, ki ga vsak dan vidijo na bojiščih, jih bo zaznamovalo za celo življenje. Nihče ne more živeti spet kot prej, preden se je ta tragedija začela. Dopisniki z bojišč živijo takorekoč shizofreno življenje: poklic namreč zahteva od njih, da so časno na teh poljih smrti, nekaj ur zatem pa spet v »normalnem« svetu: to pa povzroča seveda v človeku veliko trpljenje in zmedo, tako da se ne znajde več, da teži k temu, da se zapira sam vase, saj čuti, da ne more deliti te tragične usode z nikomer.

Seveda so besede zaman. Nihče ne more doumeti, kaj čuti človek, ki je del svojega življenja živel takorekoč iz dneva v dan na robu smrti. Edino, kar lahko še živi v nas, je upanje, da se ta tragedija čimprej konča in volja, da vsak izmed nas, na kakterikoli način, pripomore k zatiranju sovraštva v svetu in ohranitvi miru.

Enakopravnost slovenščine na goriškem se utrjuje

Izredno pomembna razsodba Deželnega upravnega sodišča (it. TAR) za slovensko občino Sovodnje v zvezi s črtanjem členov statuta, ki omogočajo dvojezično poslovanje, je bila te dni objavljena na upravnem sodišču v Trstu. Gre namreč za priziv, ki ga je vložila občina Sovodnje z odv. Sanzinom in Battelom proti sklepu nadzornega odbora, ki je samovoljno in protizakonito črtal člene občinskega statuta povsod, kjer predvidevajo dvojezično poslovanje. Ta razsodba je nekoliko drugačna od tiste, ki je srejala priziv doberdobske občinske uprave in je opredelila in obrazložila pojem priznane jezikovne manjšine v sintoni z ustavno razsodbo št. 62/1992. Istočasno je tudi postavila temelj pravnemu priznanju slovenske manjšine na Goriškem in dejansko omogočila enakopravnost slovenščine tudi v javni upravi.

Še posebno zanimiv je tisti aspekt razsodbe, ki razveljavlja izvajanje

deželnega odbora, ki ne upošteva slovenskega jezika zaradi pomanjkanja izrecnega normativa. Gre namreč za okostenelo in arhaično antifono, ki jo ustanove in upravna telesa uporabljajo vsakokrat, ko se hočejo znebiti slovenščine. Ta način razmišljanja je ustavno sodišče že večkrat cenzuriralo. To pomeni, da obsatja ustavna norma, ki postavlja nalogo Republiki (državi), da štiti manjšine. Učinkovitost te norme je neposredna, normativna in operativna. Torej ne potrebujemo nikakršnih normativov, ki bi šele po njihovem obstoju legitimirali slovenski jezik.

Če je deželni odbor mnenja, da se to, kar ni izrecno dovoljeno, smatra kot prepovedano, popolnoma napačno velja za upravne sodnike: »Vse je dovoljeno, razen tisto, kar je prepovedano«.

Ob tej pravilni intepretaciji lahko z optimizmom spremljamo utrjevanje slovenščine v upravnih telesih!

dr. R. Frandolič

Alojz Rebula bo v Gorici govoril o Baragi

Ob 500-letnici odkritja Amerike se je povečalo zanimanje za novi svet; poglavje o pokristjanjevanju tega kontinenta so pa zanemarili, kadar ga niso mistificirali po svojih ideoloških predsodkih. Eno najbolj zanimivih poglavij o evangelizaciji je napisal slovenski misijonar in poznejši škof Friderik Baraga, ki je v 19. stoletju nad trideset let vršil svoj apostolat med Indijanci v Severni Ameriki in pri tem tudi branil ter ovrnil njih kulturo in jezik.

Prof. Alojz Rebula bo prikazal njegovo osebnost in delo v Gorici v petek, 4. decembra, ob 18. uri v dvorani »Peter Cocolin« v semeniški ulici na povabilo kulturnega krožka

»Terra Nuova« (Nova zemlja). Znan slovenski pisatelj in esejist, ki se je že uveljavil v literaturi svojega ljudstva tega stoletja, je predstavil Barago na »Meetingu prijateljstva med narodi« v Riminiju ob koncu preteklega meseca avgusta. Pri tem je dosegel velik uspeh z močjo svojega zgodovinskega prikaza, ki je zbudil tudi veliko zanimanja pri poslušalcih in številne posege.

Ne zamudimo te priložnosti, da slišimo pričevanje o tem velikem katoliškem misijonarju, ki presega kolonizacijo ameriške celine s svojim pristnim oznanjevanjem evangelija vsem narodom tudi v njih jeziku.

Priznanje UNICEF

Marjan Breščak

V soboto, 28. novembra, je pokrajinska sekcija organizacije UNICEF iz Gorice priredila kulturno srečanje na temo »Insieme per l'UNICEF - Skupaj za UNICEF«. Ta iniciativa spada v širši krog pobud, ki jih razne organizacije na Goriškem pripravljajo z namenom, da se javnost seznani s problemom otrok, ki so morali bežati iz Bosne zaradi vojnih razmer. Ob tej priliki so podelili posebno priznanje občinskemu odborniku Marjanu Breščaku za skrb, ki jo je v vseh teh mesecih posvetil temu problemu; kot predsednik občinskega odbora za solidarnost z begunci iz bivše Jugoslavije koordinira Breščak vso pomoč, ki se preko Gorice usmerja v zbirne centre v Sloveniji. Pri tej nalogi mu uspešno pomaga Marija Ferletič, ki ima na goriški občini odgovornost za civilno zaščito. Oba naša predstavnika sta pri opravljanju teh funkcij pokazala izredno zavzetost in pripravljenost za nesebično delo.

B.Š.

obvestila

Slovesni shod Marijine družbe v Gorici bo v nedeljo, 13. decembra, ob 16. uri v stolnici. Govoril bo g. Vili Žerjal.

Sejem sv. Andreja se začne v soboto, 5. decembra. Glavni dan bo v ponedeljek, 7. decembra.

Goriška Mohorjeva družba prireja v Katoliški knigarni v Gorici v petek, 4. dec. 1992, ob 17. uri tiskovno konferenco ob izidu letošnje zbirke.

Romanje z vlakom v Lurd z UNITAL-SI bo leta 1993 od 25. - 30. julija. Prijave začnejo po veliki noči.

V telovadnici pri Katoliškem domu bo za zaključek leta **Silvestrovanje**.

Vabljeni!

DAROV

Za cerkev na Sv. Gori: N.N. Podgora 100.000 lir.

Za slov. misijonarje: N.N. Podgora 50.000; ob smrti drage Anice in ob 3. obletnici smrti Zore daruje sestra Mira 100.000; N.N. 100.000 lir.

Za proseško cerkev: v spomin na Slavko Mislej daruje druž. Zlobec 50.000 lir.

Za Marijin dom pri Sv. Ivanu v Trstu: v pomoč za izredne stroške N.N. 150.000; E.S. 150.000; Mirella Urdih Merku 50.000 lir.

Za lačne otroke: N.N. 100.000 lir.

Za slov. Karitas: N.N. 200.000; Erika in Peter Černic 40.000 lir.

Za cerkev v Rupi: starši ob krstu male Jessice 30.000 lir.

Za begunce: N.N. 100.000 lir.

Za Katol. glas: Mira Piščanc 10.000 lir.

V zahvalo Bogu za ozdravitev očeta Joška in v veliko veselje ter srečo rojstva sinka Mitja, z zahvalo velike pomoči in poguma g. none Bazilke in tete Ester daruje druž. Sirk: za Katol. glas 100.000; za Katol. dom 100.000; za Zavod sv. Družine 100.000; za slov. misijonarje 300.000 lir (skupaj 600.000).

Za popravilo cerkve v Sovodnjah: N.N. 100.000 lir; N.N. 1.000.000; Vižintin-Devetak G. 100.000 lir; R.T. 100.000 lir; vokalna skupina Sovodnjska dekleta 100.000 lir; Klapa 20.000 lir; kulturno društvo-darovi ob Martinovanju 500.000 lir, N.N. 50.000 lir, T.B. 100.000 lir.

Ljudski radio Radio Trst A

»TEDNIK LJUDSKEGA RADIA GORICA«

Spored od 6. do 12. decembra 1992

Naslovi:

- Brez sprememb v Sloveniji bo manjšina le pogajalski drobiž
- Rasizem kot eden od obrazov nasilja
- Pred našimi očmi nastaja Velika Srbija
- Boj za nov Osimo se je komaj pričel

V oddaji:

»Mikrofon je poslušal za vas«
bo vsak ponedeljek, ob 19.30
na sporedu Cecilijanka 1992

07.12.92

Pevska skupina
»SOVODENJSKA DEKLETA«
zborovodja Sonja Pelicon
Mešani zbor ŠTANDREŽ
zborovodja Valentina Pavio
Ženski zbor »GABRIEL FAURE« -
Romans
zborovodja Orlando Dipiazza

SKD Hrast vabi na veselo Miklavževanje, ki bo v soboto, 5. decembra, ob 19. uri v župnijski dvorani v Doberdobu. Na ta važni dogodek se naši najmlajši pripravljajo z lepo igrice. Pridružite se jim tudi vi in skupaj z njimi pričakujte tega dobrega svetnika.

Darove sprejemajo od 17. ure dalje.

Vabljeni!

NAROČNINA ZA LETO 1993

Letna naročnina:

Italija 50.000 lir.
inozemstvo 70.000 lir.
zračna pošta 95.000 lir.

cena posamezne številke:
1.200 lir.

Darovi za barvna okna v Bazovici: Nada Bartaljetova v spomin na mamo Marijo 200.000, Dora Pikotova v spomin svoje matere 20.000, N.N. iz Padrič 200.000, Ivanka Melnikova v spomin nečaka Karin 20.000 lir

Za cerkev v Ricmanjih: Mery Keber, namesto cvetja na grob pok. Viktorije Žuljan 20.000; Vera Turk v isti namen na grob pok. Viktorije Žuljan 20.000; Zakonca Luis ob 50. obletnici poroke 100.000 lir

Za potrebe cerkve na Opčinah: Ob poroki daruje Maks Petelin za orglje (Opčina) 100.000; v spomin na starše Terezo in Ivana Sosič daruje hči Pierina Sosič Žerjal za cerkev na Opčinah 50.000; ob 6. obletnici smrti Jožefa Fučka, daruje g. Fučka za cerkev na Opčinah 50.000; družina Ferluga daruje za popravilo orgel 20.000; ob obletnici smrti očeta Franca, daruje g. Vojka Škabar-Martinez za cerkev na Opčinah 50.000; za nove mašne plašče daruje g. M. Kerševan 50.000; za Franco Segolin namesto cvetja, daruje g. M. Kerševan za misijon p. Kosa 50.000; za popravilo orgel darujejo 50. letniki z Opčin 140.000; ob obletnici smrti Nadje Dolenc-Žerjal, daruje mož Alksander Žerjal za cerkev na Opčinah 50.000; ob obletnici smrti Tereze Valle-Sosič, daruje njena družina za cerkev 50.000; v spomin na Marijo Puntar-Sosič, daruje g. Pierina Sosič za cerkev 50.000 lir.

Za cerkev na Peči: N.N. 100.000; N.N. družina — cvetje za sv. Katarino.

Za cerkev v Rupi: N.N. 5.000 lir.

Za cerkev v Gabrijah: oče in stara mati ob krstu Mattea Coalacchioni 150.000 lir.

Nedelja: 8.30 Kmetijski tednik. 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu. 10.00 Mladinski oder: »Menjava na vrhu«. 10.50 Boris Kobal in Sergej Verč v satiričnem kabaretu »Prežganko«. 11.45 Vera in naš čas. 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev. 13.20 Glasba po željah. 14.10 Edvard Kocbek in njegov čas. 15.00 Iz krajevnih stvarnosti. 15.30 Šport in glasba.

Ponedeljek: 8.10 Jugoslavija 1941 - 1945. 8.45 Slovenska lahka glasba. 9.30 »New Age« - »World sounds«. 10.10 Stereofonski koncert. 11.30 Odprta knjiga. Rabindranath Tagore: »Lačni kamni«. 12.00 Okno na Arbat. 12.40 Cecilijanka 1992. 13.20 Gospodarska problematika. 14.10 Otroški kotiček: »Svet za zaveso«. 14.30 Iz filmskega sveta. 17.10 Mi in glasba. 18.00 Alpe-Jadran.

Torek: 8.30 Alpe-Jadran (ponovitev). 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu. 10.00 Bruna Pertot: »Zlata lilija«. 10.30 Poklon Mariju Kogoj. 11.30 Odprta knjiga. Rabindranath Tagore: »Lačni kamni«. 12.20 Tanja Rebula: »Jetniki«. 12.40 Cecilijanka 1992. 13.20 Glasba po željah. 16.00 Mladi val. 17.10 Mi in glasba. 18.00 »Bajke in povesti o Slovencih«. Radijska nadaljevanka.

Sreda: 8.10 Narodnostni trenutek Slovencev (ponovitev) 10.10 Stereofonski koncert. 11.30 Odprta knjiga. Rabindranath Tagore: »Lačni kamni«. 12.20 Evergreeni. 12.40 Cecilijanka 1992. 13.20 »Na goriškem valu«. 15.30 Mladi val. 17.10 Mi in glasba. 18.00 »1492 ali kaj je kdo odkril«.

Četrtek: 8.10 Trst, december 1941. 9.30 »New Age« - »World sounds«. 10.10 Stereofonski koncert. 11.30 Odprta knjiga. Rabindranath Tagore: »Lačni kamni«. 12.00 V deželi čarobne palice. 12.40 Cecilijanka 1992. 13.20 Glasba po željah. 14.10 Dvignjena zavesa. 15.30 Mladi val. 17.10 Mi in glasba. 18.00 Četrtekova srečanja.

Petek: 8.10 Razglednice iz Španije. 9.15 »New Age« - »World sounds«. 10.10 Stereofonski koncert. 11.30 Odprta knjiga. Rabindranath Tagore: »Lačni kamni«. 12.00 Halo, dober dan! Tu 362875. 14.10 »Ena resna - ena smešna«. 14.30 Od Milj do Devina. 15.30 Mladi val. 17.10 Mi in glasba. 18.00 Kulturni dogodki.

Sobota: 8.10 Kulturni dogodki (ponovitev). 10.10 Koncert v Avditoriju v Portorožu. 11.35 Odprta knjiga. Rabindranath Tagore: »Lačni kamni«. 12.00 Tarozajanski glas - Oddaja iz Rezijske. 12.45 Glasnik Kanalske doline. 13.20 Glasba po željah. 14.10 Nediški zvon. 16.00 Skozi tančico molka. 17.00 Poročila in kulturna kronika. 17.10 Mi in glasba. 18.00 Edvard Kocbek in njegov čas.

Listnica uprave

V tej številki dobite položnico za plačilo naročnine.

KATOLIŠKI GLAS

Tednik

List je nastal po združitvi goriškega tednika »Slovenski Primorec« in tržaškega »Teden«. Prva številka »Katoliškega glasa« je izšla 2. februarja 1949.

Uredništvo in uprava: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorica - Tel. 0481/533177 - Fax 536978 poštni tekoči račun: 11234499

Poduredništvo: Vicolo delle Rose, 7 - 34135 Trst - Tel. 040/414646

Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.01.1949

Odgovorni urednik: msgr. Franc Močnik Pošt. plačana v gotovini - skupina 1/70% Dovoljenje pokr. poštne uprave iz Gorice Izdaja: KTD Katoliško tiskovno društvo Società Tipografica Cattolica srl Riva Piazzutta, 18 - Gorizia - P.I. 00054100318

Tiska: Tiskarna Budin v Gorici Cena posamezne številke: 1000 lir

Letna naročnina: Italija 50.000 inozemstvo 70.000 zračna pošta 95.000

Oglasi: za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski oglasi in osmrtnice 500 lir, k temu dodati 19% IVA

»Škedenjska krušarica« v Solkanu

Pogled na Škedenj v začetku stoletja

Kromberški in Škedenjski muzej sta skupno pripravila obsežno razstavo z naslovom »Škedenjska krušarica« v prostorih vile Bartolomei v Solkanu.

Pod vodstvom mag. Slavice Plahuta, s sodelovanjem etnologinje in zgodovinarke Darje Škrt ter oblikovalca Borisa Blažka je nastal novi muzej, saj obseg eksponatov in originalna celotna zamisel presega običajnost razstave.

Oblikovalec je s panoji oživel ške-

denjske in tržaške ulice z različnimi prostori, ki jih je ta ženska rabila za pripravo in prodajo kruha, ter tako prišla v stik z vsemi predeli mesta.

Razstava bo odprta do meseca maja in bo na ogled vsak dan od 9. do 13. ure in tudi ob sobotah in nedeljah.

Slovesna otvoritev je bila v soboto, 21. novembra, v prisotnosti ministra za Slovence po svetu dr. Prunka. Ob tej priložnosti je nastopil Škedenjski pevski zbor.